

KONTRREFORMACJA

Kontrreformacja – ruch religijny, kulturalny i polityczny trwający od połowy XVI w. do końca wieku XVII, którego celem było przeciwstawienie się reformacji i reforma wewnętrzna Kościoła katolickiego w zakresie doktryny, obyczajów i struktury.

Sobór – zjazd wszystkich biskupów.

Kuria rzymska – ogół instytucji i urzędów centralnych przy pomocy których papież zarządza Kościołem katolickim.

1. Cele kontrreformacji :

- reforma wewnętrzna Kościoła katolickiego
- zahamowanie postępów reformacji
- odzyskanie utraconych wpływów.

2. Reformy podjęte przez Kościół katolicki

a) papież Paweł III dążył do reformy Kościoła i do porozumienia się z protestantami

- przeprowadził reformę administracji rzymskiej likwidując część nadużyć,
- zmniejszył liczbę biskupów usuwając biskupów tytularnych,
- zwołał sobór powszechny do Trydentu.

b) największe znaczenie dla ruchu kontrreformacyjnego miał **sobór w Trydencie z lat 1545-1563.**

Na soborze :

- sprecyzowano najważniejsze dogmaty wiary katolickiej: podtrzymano dogmat o niepokalaniu Maryi dziewicy, utrzymano 7 sakramentów, utrzymano dogmat o przeistoczeniu opłatka i wina w ciało i krew Chrystusa podczas mszy świętej
- uznano, że wiara i dobre uczynki wiodą do zbawienia
- ujedynolicono liturgię katolicką
- zalecono przeprowadzenie reformy kalendarza, co uczynił papież Grzegorz XIII
- uznano, że tylko duchowni mogą interpretować Biblię
- sformułowano katechizm, w którym zawarto wszystkie zasady wiary
- wprowadzono zakaz łączenia kilku stanowisk kościelnych w jednym ręku
- postanowiono utworzyć seminaria duchowne dla podniesienia wykształcenia księży – wprowadzono obowiązek kształcenia księży
- uznano, że papież jest nieomylny w sprawach wiary i że jest głową Kościoła katolickiego
- potępiono ruchy reformatorskie uznając je za herezję
- przedstawiono obowiązujący spis świętych.

c) **działania podjęte po soborze trydenckim:**

- ogłoszono brewiarz (1568) i mszał rzymski (1570), a także oficjalne łacińskie tłumaczenie Biblii tzw. Wulgatę (1592)
- wprowadzono nakaz rezydowania biskupa w swojej diecezji i objazdu całej diecezji przynajmniej raz na 5 lat
- wprowadzono kalendarz gregoriański, który obowiązuje do dzisiaj (wprowadził go papież Grzegorz XIII w 1582 r.)
- przeprowadzono reformę kurii rzymskiej – utworzono sekretariat i 9 kongregacji
- liczbę kardynałów w Kościele ustalono na 70
- wydano martyrologium czyli spis męczenników

d) **inkwizycja** – instytucja do zwalczania herezji w Kościele katolickim. Została utworzona jeszcze w średniowieczu, w XIII w., zreformowano ją w połowie XVI w. za pontyfikatu Pawła VI w 1542 r. Na czele Inkwizycji stało Święte Oficjum złożone z 6 kardynałów – dominikanów. Podejrzani o herezję poddawani byli torturom, więzieni i paleni na stosie.

e) **Indeks ksiąg zakazanych** – w 1559 r. opracowano i przedstawiono spis dzieł, których treść była sprzeczna z naukami Kościoła katolickiego. Książki te zostały zakazane w państwach katolickich. Spis ten powiększono do XX wieku.

f) **Zakon Towarzystwa Jezusowego – zakon jezuitów.** Utworzony w **1534 (1540 r.)** przez Ignacego Loyolę. Był to zakon elitarny. Obok zwykłych ślubów zakonnicy składali ślub bezwzględnego posłuszeństwa przełożonym i przysięgę na wierność papieżowi. W zakonie obowiązywała ścisła hierarchia. Jezuici byli doskonale wykształceni.

Działalność jezuitów:

- kaznodzieje i spowiednicy władców chrześcijańskich
- reforma szkolnictwa – organizacja szkół – kolegiów – na wysokim poziomie nauczania, do których wprowadzono nauki przyrodnicze i humanistyczne w zakresie języków starożytnych i literatury, kładziono głównie nacisk na naukę teologii, łaciny; wprowadzono nową organizację szkół dzieląc klasy według wieku uczniów
- kształcili własną kadrę wychowawczą w seminariach